

การศึกษาลักษณะและคุณภาพของแบบเรียนวิชาหน้าพดเมือง
สำหรับชนมัธยมศึกษาตอนต้น

นางสาว คุณฉวี ยันต์เจริญ

วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชามัธยมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2514

0008.10

I 156C2254

THE CHARACTERISTICS AND QUALITY OF THE CIVICS TEXTBOOKS
USED IN LOWER SECONDARY SCHOOLS

Miss Dusanee Yantacharoen

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Secondary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1971

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

11/22 2/25/55

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

.....กรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

ศาสตราจารย์ คุณหญิง อิมใจ วุฒิกุล

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาลักษณะและคุณภาพของแบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองสำหรับ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ชื่อ นางสาว กุญณี ยันต์เจริญ แผนกวิชามัธยมศึกษา

ปีการศึกษา 2514

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยไ้ศึกษาลักษณะและคุณภาพของแบบเรียนวิชาหน้าที่-
พลเมืองสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยสร้างแบบสอบถามครูอาจารย์และนักเรียน
ที่สอนอยู่ในระดับชั้นดังกล่าว เพื่อจะไ้ทราบถึงความเห็นของครูอาจารย์และนักเรียน
เกี่ยวกับแบบเรียนหน้าที่พลเมืองที่ใช้อยู่ ทางด้านคุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม เนื้อหา
ตลอดจนความนิยมของผู้ใช้แบบเรียนนั้น ๆ ผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการ
ปรับปรุงแก้ไขแบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองให้ม่ีคุณภาพที่สมบูรณ์ เพื่อเป็นแนวทางให้ครู
ผู้สอนไ้ใช้หลักวิชาอันถูกต้อง และจะไ้ทำการสอนให้เป็นไปตามแผนการศึกษาของ
ชาติ ในอันที่จะชี้ทางให้นักเรียนไ้รู้จักปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยไ้ใช้แบบสอบถามครูอาจารย์และนักเรียน ใ้ประชากรที่เป็นครู 50คน
และเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 450 คน ในโรงเรียน 2 ประเภท คือ โรงเรียน
รัฐบาล 10 โรงเรียน และโรงเรียนราษฎร์ 10 โรงเรียน เลือกโรงเรียนด้วยวิธีสุ่ม
ตัวอย่าง (Random Sampling) ข้อมูลที่ไ้ได้นำมาคิดเป็นร้อยละ แลวนำเสนอในรูป
ของบทความและตาราง นอกจากนี้ยังนำหนังสือแบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองที่ใช้อยู่ใน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งหมดมาอ่านประกอบการวิจัย

สรุปผลของการวิจัย

ผลของการวิจัยปรากฏว่า

1. ลักษณะของแบบเรียนหน้าพหลเมืองที่นิยมคือ กองมีภาพประกอบเพื่อเป็นการช่วยในการเรียน มีเนื้อหาอธิบายให้ชัดพอสมควรและเหมาะกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน กระดาษที่พิมพ์เป็นกระดาษดี มีกิจกรรมเสนอแนะ และมีแบบฝึกหัดท้ายบท รวมทั้งมีบรรณานุกรม เพื่อจะได้คนควาต่อไป
2. คุณภาพของแบบเรียนเท่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ โดยทั่วไปรูปเล่มกระตักรัดดี เนื้อหาดี การเรียงลำดับเนื้อเรื่องดี แต่มีข้อที่ใครจะขอให้มีการปรับปรุง คือ ใสกระดามให้ดีกว่านี้ เพิ่มภาพประกอบการเรียน กอนพิมพ์ใหม่ขอให้มีการแก้คำผิดให้ถูกต้อง กัพิมพ์ให้ชัด และการเขียนเล่มยังไม่รัดกุม!
3. ทั้งครูและนักเรียนนิยมใช้แบบเรียนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และของนายเอื้อ บุษปะเกศ หงสกุล โดยให้เหตุผลว่าเนื้อหาละเอียด และอ่านได้ใจความดี

ขอเสนอแนะ

1. ผู้บริหาร ควรมึงงบประมาณการซื้อหนังสือเขาห้องสมุด เพื่อครูจะได้คนควาหนังสืออ่านประกอบ จะได้เข้าใจเรื่องราวในหนังสือแบบเรียนดียิ่งขึ้น
2. ครูหัวหน้าสาขาวิชา และครูผู้สอน ควรมีความรู้ในเรื่องหลักเกณฑ์การเลือกหนังสือแบบเรียน ใฝหาความรู้เพิ่มเติม รู้แหล่งวัสดุในการคนควาเพื่อสอนให้นักเรียนรู้จักคิดและแก้ปัญหาที่จะเผชิญหน้า เปิดโอกาสให้นักเรียนใครจักแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ ยังควอรู้จักใช้หนังสือแบบเรียน รู้จักวิธีสอนแบบที่ใช่แบบเรียน และสอนให้นักเรียนรู้จักใช้แบบเรียนได้
3. นักเรียนควรจะอ่านหนังสือ และสามารถสรุปข้อความที่สำคัญได้ รู้จักหาข้อเท็จจริงจากการอ่าน สามารถอ่านแผนผังหรือเข้าใจภาพที่มีในแบบเรียนได้
4. กรมวิสามัญศึกษา ควรหาโอกาสให้การอบรมและนิเทศครูอาจารย์

ผู้ไชแบบเรียน ควรให้มีการทดลองพร้อมทั้งติดตามผลของการไชแบบเรียน สำหรับรูป
เล่มนควรแยกระดับชั้นละเล่มโดยแบ่งเนื้อหาตามระดับชั้น ไชภาษาที่เหมาะสมกับวัย
ของนักเรียน ในภาพประกอบบาง ในคานการพิมพ์ควรให้มีการตรวจทานอย่างถี่ ถ้ว-
อักษรควรให้ชัดเจนก่อนส่งออกจำหน่าย

Thesis Title   The Characteristics and Quality of the Civics
                         Textbooks Used in Lower Secondary Schools.

Name   Miss Dusanee Yantacharoen   Department Secondary
                         Education

Academic Year   1971

ABSTRACT

Purposes

The purposes of this thesis are to study the characteristics and qualities of Civics Textbooks used in lower secondary schools. Opinion and suggestions of teachers and students about the shape of books were determined; subject matter and the popularity of those books is reported. The results of this research will be useful in improving the Civics Textbooks to perfect them for teachers use and teaching the students to follow the National Educational Plan and guide the students to be good citizens.

Procedures

Questionnaires were sent to 500 samples in 10 Government Schools and 10 Private Schools. These schools were chosen by random sampling. When the questionnaires were returned, the researcher collected data in percentage which were then presented in tables with explanations. Besides this, the researcher read the Civics Textbooks in order to complete the research.

Findings:

1. Civics Textbooks should have good pictures on good paper with suggested activities and further readings at the end of the chapter in order to help in studying contents appropriate to society.

2. Generally the quality of civics Textbooks is good in terms of subject matter and chapter organization, but there is

room for improvement: the good quality paper should be used, some pictures should be added, printing mistakes and omissions should be corrected, the printing should be clear, and the binding should be permanent.

3. The teachers and students are in favour of Civics Textbooks written by the Department of Educational Technique and one written by Mr. Ua Busapakes Hongsakul for the reason that there is considerable subject matter and is easy to understand.

Suggestions:

1. The administrators should provide the budget for books in the library for teachers and students to read.

2. The Head of the Division of Social Studies should know how to select Textbooks and know where to find the instructional aids most suitable to teach the students to think and to solve problems. Let the students show their opinion. Most of all the teacher should know how to use the textbooks.

3. Students should read and understand the principal subject matter, find facts from reading, read charts and understand the pictures in those books.

4. The Department of Secondary Education should provide for teacher conferences and in-service training in Using Textbooks. The Textbooks should be separated into different levels by arranging the subject matter appropriate to the age of the students, using suitable words and pictures. Before publication, the printing should be proof read thoroughly.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ สำเร็จลงได้ดวยดีโดยความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำ จาก ศาสตราจารย์ ดร.จรูญทัศน์ พุกกะมาน หัวหน้าแผนกวิชามัธยมศึกษา ศาสตราจารย์ คุณหญิง อิมใจ วุฒิกุล ผู้ควบคุมการวิจัย อาจารย์ นีล สกอต (NEAL SCOTT) ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือแก้ไขบทความภาษาอังกฤษ รองศาสตราจารย์ ประคอง วรรณสุต ได้แนะนำคำสนธิสำหรับการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจาก ผู้จัดการ อาจารย์ใหญ่ ครูอาจารย์ ตลอดจนนักเรียน ใน โรงเรียนต่าง ๆ ที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านที่กล่าวมาแล้ว จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

คุณณี ยันต์เจริญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิจกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
การวิจัยที่เกี่ยวข้องกัน	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	15
ขอบเขตของการวิจัย	15
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	16
วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย	16
ความหมายของคำต่าง ๆ	16
2. วิธีดำเนินการวิจัย	
เครื่องมือในการวิจัย	18
วิธีเลือกตัวอย่างประชากร	18
การเก็บรวบรวมข้อมูล	19
3. การวิเคราะห์ข้อมูลและผลของการวิจัย	21
4. สรุปและขอเสนอแนะ	72
สรุปผลของการวิจัย	72
ขอเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	83
ประวัติการศึกษา	103

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. การเลือกแบบเรียน	23
2. แบบเรียนวิชาหน้าพลเมืองที่ครูอาจารย์ใช้อยู่	24
3. การใช้แบบเรียนหน้าพลเมือง	25
4. ความเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนหน้าพลเมืองที่ใช้	26
5. การจัดหาแบบเรียน .. .	26
6. ราคาของแบบเรียนหน้าพลเมือง	27
7. หนังสือที่ใช้กับแบบเรียน	27
8. การทำบันทึกการสอนของครูอาจารย์	28
9. ปัญหาที่เกิดจากการใช้แบบเรียน	28
10. แหล่งที่ครูอาจารย์ขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาจากการใช้แบบเรียน	29
11. การแก้ปัญหาเกี่ยวกับแบบเรียน	29
12. การเลือกหนังสืออ่านประกอบการสอนวิชาหน้าพลเมือง	30
13. ความเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านประกอบ	31
14. ใช้หนังสืออ่านประกอบ	31
15. วิธีใช้หนังสืออ่านประกอบ	32
16. ความสอดคล้องของหนังสืออ่านประกอบกับแบบเรียน	32
17. แหล่งที่ครูอาจารย์หาความรู้เพิ่มเติม	33
18. ความเห็นเกี่ยวกับขนาดของเล่มหนังสือแบบเรียน	34
19. ความเห็นเกี่ยวกับขนาดของตัวอักษรที่ใช้	34
20. การใช้ตัวอักษรในลักษณะพิเศษ (ตัวเอน ตัวหนา ตัวบาง - เพื่อเน้นใจความสำคัญ	35
21. การใช้เครื่องหมายวรรคตอนต่าง ๆ	35
22. ความบกพร่องเกี่ยวกับกระดาษที่ใช้พิมพ์	36

ตารางที่	รายการตารางประกอบ (ต่อ)	หน้า
23.	ความคิดเห็นในการเขียนเล่ม	36
24.	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพในการพิมพ์	37
25.	ความถูกต้องในการพิมพ์ตัวสะกด	37
26.	ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนภาพ	38
27.	ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของภาพ	38
28.	ขนาดของภาพ	39
29.	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสีของภาพตรงกับความเป็นจริง	39
30.	ความคิดเห็นในการพิมพ์ภาพ	40
31.	ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพนั้นสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง	40
32.	ความเห็นเกี่ยวกับการเรียงลำดับของเนื้อหา	41
33.	ความเห็นเกี่ยวกับการอธิบายเนื้อหาแลละเอียด	41
34.	ความเห็นเกี่ยวกับตัวอย่างที่ยกในเนื้อเรื่อง	42
35.	ความเห็นเกี่ยวกับการสรุปท้ายบทเรียน	42
36.	ความเห็นเกี่ยวกับการแยกเล่มเป็นระดับชั้น	43
37.	ความเห็นเกี่ยวกับวิชาหน้าที่พลเมือง	44
38.	ความเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมืองที่สอนอยู่	45
39.	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ในเนื้อหาที่สอน	46
40.	วิธีสอนวิชาหน้าที่พลเมือง	47
41.	ความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่ใช้สอนกับเนื้อหาที่เตรียมมา	48
42.	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถของนักเรียนในการ- จับใจความสำคัญ	48
43.	ความเห็นเกี่ยวกับการสอนของตัวครู	49
44.	การวัดผล	49
45.	คำถามที่ใช้ในการวัดผล	50
46.	การเฉลยคำตอบในการวัดผล	50

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
47. กิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ	51
48. ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับวิชาหน้าที่พลเมือง ...	52
49. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อครูสอนวิชาหน้าที่พลเมือง	53
50. การศึกษาค้นหาเหตุการณ์เคลื่อนไหวประจำวันของนักเรียน ...	54
51. ความนิยมของนักเรียนที่มีต่อแบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง ..	55
52. เหตุผลที่นักเรียนเลือกแบบเรียน	56
53. ลักษณะของแบบเรียนที่นักเรียนใช้ในปัจจุบัน	57
54. เนื้อหาในแบบเรียนหน้าที่พลเมืองที่นักเรียนสนใจ	58
55. ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาของแบบเรียนหน้าที่พลเมือง	60
56. ความคิดเห็นของนักเรียนในการแยกระดับชั้นของแบบเรียน- หน้าที่พลเมือง	60
57. ความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการสรุปท้ายบท	61
58. ความเข้าใจของนักเรียนในสาระที่ใช่แบบเรียนหน้าที่พลเมือง	62
59. ความคิดเห็นในเรื่องตัวอย่างที่ยกในหนังสือแบบเรียนหน้าที่พลเมือง	63
60. ความคิดเห็นในเรื่องหนังสืออ่านประกอบแบบเรียน ...	64
61. แหล่งที่นักเรียนหาความรู้เพิ่มเติม	65
62. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสีของภาพในหนังสือแบบเรียนหน้าที่พลเมือง	66
63. ความคิดเห็นในการเย็บรูปเล่ม	66
64. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระดาษที่ใช้พิมพ์แบบเรียนหน้าที่พลเมือง	67
65. ความคิดเห็นในการมีแบบเรียน	67